

Ìtàn Ìkòkò ti Ẹsẹ̀ Ọgbọn - Nọ́nbà Méjì

Orilẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà, Patriot Act, àti Ọ̀nà sí Ìmúṣẹ̀ Ìsọ̀tẹ̀lẹ̀

Jeff Pippenger

2024-09-19

A parí àpilẹ̀kọ tó kojá pẹ̀lú gbolóhùn kan tí ó sọ pé, “Ní ọ̀dún 2001 ijọba Orilẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà sọ Patriot Act di òfin.”

“Ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ wà, àní lára àwọn tí wọn n kópa nínú igbimọ̀ yí fún fifi ibòwò fún Ojọ̀ Àìkú lélé, tí a tí fọ̀jú wọn sí àwọn àbájáde tí yóò tẹ̀ lé iṣe yí. Wọn kò rí i pé wọn n kọ̀lu òmìnira èsìn ní tààràtá. Ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ sì wà tí kò tii lóye àwọn ẹ̀tọ̀ tí Sábáàti Bíbélì ní, àti ipilẹ̀ èké tí àjọṣe Ojọ̀ Àìkú gbé lé. Eyikeyi igbésẹ̀ tí a bá gbé láti fẹ́ kí òfin èsìn wà jẹ́ ní tòótọ̀ iṣe itẹ̀wọ̀gbà sí àga p̄áp̄á, èyí tí ó ti jagun lódi sí òmìnira ẹ̀rì ọ̀kàn pẹ̀lú ifaradà fún ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ igbà ayé. Itọ̀jú Ojọ̀ Àìkú jẹ́ gbèsè iwàláayè rẹ̀ gégé bí ohun tí a n pé ní àjọṣe Kristeni sí ‘àṣírí iwà búburú,’ àti fifi i lélé yóò jẹ́ ìmúṣẹ̀kàn-tán gidì àwọn ilàna tí wọn jẹ́ ọ̀kúta igun pàtàkì gan-an ti èsìn Romu. Nígbà tí orilẹ̀-èdè wa bá kọ̀ àwọn ilàna ijọba rẹ̀ silẹ̀ bá yí títí dé fifi òfin Ojọ̀ Àìkú ẹ̀, Pírótésítànti yóò, nínú iṣe yí, bá pòpò mú ọ̀wọ̀; kò ní jẹ́ nńkan miiran bí kò ẹ̀ fifi iyè sí iwà ikà alákoóso tí ó ti pé tí ó ti n fi itara dúró de ànfààní rẹ̀ láti tún fò sókè sínú ijọba apàṣepadà tí n sísẹ̀.”

Testimonies, volume 5, 711.

1888 Ẹ̀pẹ̀rẹ̀ 2001, ó sì jẹ́ nígbà nàa ni a gbé Blair Bill kalẹ̀, bí ó tilẹ̀ jẹ́ pé àìsàseyọ̀rì rẹ̀ láti di òfin dí i lówó láti sọ̀rọ̀ ní ọ̀nà àsọ̀tẹ̀lẹ̀. Ó di àmì ọ̀dún 66 AD, idóti tí a bèrẹ̀, tí a sì tún yọ̀ kúrò ní ọ̀nà àdiitú. Nígbà tí a bá lóye pé àkókò idánwò image of the beast méjì wà, àti pé àkókò keji bèrẹ̀ pẹ̀lú òfin Sunday ní Orilẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà, tí ọ̀dún 321 Ẹ̀pẹ̀rẹ̀ rẹ̀, àti pé àkókò nàa parí nígbà tí a bá fi òfin Sunday àgbáyé, tí 538 Ẹ̀pẹ̀rẹ̀, múlẹ̀ ní pípé; nígbà nàa ó n bèrẹ̀ ní ọ̀nà àsọ̀tẹ̀lẹ̀ pé ibèrẹ̀ àkókò àkókọ̀ tí idánwò image of the beast nàa pẹ̀lú gbòdò bèrẹ̀ pẹ̀lú irú ẹ̀pẹ̀rẹ̀ kan tí ó jẹ́ kí a sọ̀ òfin Sunday kan. Ní 1888, Blair Bill jẹ́ igbìyànjú láti fi òfin Sunday Orilẹ̀-Èdè múlẹ̀, àti pé 1888 n fi hàn nígbà tí àngẹ̀lì Ifihàn m̀erindínlógún sọkalẹ̀, tí ó sì fi ọ̀go rẹ̀ tan ayé nàa ní imọ̀lẹ̀.

Òfin Patriot Act jẹ́ ẹ̀pẹ̀rẹ̀ iṣe òfin Ojọ̀ Àìkú tí ó bèrẹ̀ àkókò idánwò àwòrán ẹ̀ranko ní Orilẹ̀-èdè Amẹ́ríkà. Orilẹ̀-èdè Amẹ́ríkà n sọ̀rọ̀ bí dragoni ní ìmúṣẹ̀ Ifihàn orí ketàlálá, ẹ̀sẹ̀ kọ̀kànlá, nígbà tí ó bá fi agbára mú òfin Ojọ̀ Àìkú sísẹ̀. Nígbà tí ó bá fi agbára mú òfin nàa sísẹ̀, yóò sọ̀rọ̀ bí dragoni, àti pé òfin Ojọ̀ Àìkú nàa fi hàn pé àwòrán ẹ̀ranko ti dá silẹ̀ ní pípé ní Orilẹ̀-èdè Amẹ́ríkà. Ní àkókò nàa Orilẹ̀-èdè Amẹ́ríkà ti kún ife àkókò idánwò rẹ̀, ipèyindà orilẹ̀-èdè sì máa tẹ̀lé e pẹ̀lú iparun orilẹ̀-èdè. Ní àkókò nàa Orilẹ̀-èdè Amẹ́ríkà dáwọ̀ dúró láti jẹ́ ijọba kẹ̀fà nínú àsọ̀tẹ̀lẹ̀ Bíbélì bí a ti fi isòkan ilọ̀po m̀eta kalẹ̀.

Alpha àti Omega máa n fi ọ̀pin hàn pẹ̀lú ibèrẹ̀, àti ní ibèrẹ̀ Orilẹ̀-èdè Amẹ́ríkà, igbà m̀eta ni Orilẹ̀-èdè Amẹ́ríkà sọ̀rọ̀ ní ọ̀nà àsọ̀tẹ̀lẹ̀, èyí tí ó samisi ibèrẹ̀ Orilẹ̀-èdè Amẹ́ríkà gégé bí ijọba kẹ̀fà nínú àsọ̀tẹ̀lẹ̀ Bíbélì. Ikéde Òmìnira ti ọ̀dún 1776, tí Òfin Àgbà Kalẹ̀ ti ọ̀dún 1789 tẹ̀ lé, léyìn nàa sì ni Àwọn Òfin Alien and Sedition ti ọ̀dún 1798, ni wọn fi dá igbà m̀eta àkókọ̀ tí Orilẹ̀-èdè Amẹ́ríkà sọ̀rọ̀ ní ọ̀nà àsọ̀tẹ̀lẹ̀ mọ̀. Ọ̀kọ̀ọ̀kan nínú àwọn itẹ̀jádẹ̀ m̀eta wònyí sojú fún ọ̀rọ̀-sisọ̀ Orilẹ̀-èdè Amẹ́ríkà. Àwọn igbésẹ̀ m̀eta wònyí darí sí 1798, ibèrẹ̀ ijọba Orilẹ̀-èdè Amẹ́ríkà gégé bí ijọba kẹ̀fà

nínú àsoṭélé Bíbélì. Àwọn àmì ọ̀nà m̀eta ẁonyí kan náà ní ìbèrè Orílẹ̀-èdè Amẹ́ríkà sojú fún àwọn àmì ọ̀nà m̀eta tí n̄ darí sí òpin ìjọba Orílẹ̀-èdè Amẹ́ríkà gégé bí ìjọba kẹfà nínú àsoṭélé Bíbélì.

Ofin Patriot Act ni igbà àkókó nínú igbà m̀eta tí Orílẹ̀-èdè Amẹ́ríkà n̄ sòrò bí ó ti n̄ bọ sí òpin rẹ̀ gégé bí ìjọba kẹfà. Ìsòrò kẹta náà, èyí tí n̄ fi òpin ìjọba kẹfà hàn, ni òfin Ojọ-Àìkú. Ní àárín itàn náà ni a ti bèrè Ìdánwò Pelosi ti January 6, tí ó bèrè ní oḍún 2022. Àwọn idánwò náà jẹ̀ ikòsilẹ̀ tààrà sí àwọn ẹ̀tọ́ tí a fi múlẹ̀ nínú Òfin Orílẹ̀-èdè, nítorí pé iwà àwọn idánwò náà jẹ̀ ti oṣelú, àti pé lílo òfin gégé bí ohun ìjà náà kì í ṣe àròso idásilẹ̀ òtítọ́ nikan, ṣùgbón ní tòótọ́ ó jẹ̀ ikolù tààrà sí òfin “ilànà ìṣe” àti “ilànà ohun-ini” gégé bí a ti ṣe idánimò wọn nínú Òfin Orílẹ̀-èdè.

Ofin Patriot ní oḍún 2001 jẹ̀ ikolù tààrà sí “Abala Ilànà Ìdájọ́ Tó Tọ́” tí ó wà nínú Àtúnṣe Karùn-ún àti Àtúnṣe Kẹrinlá sí Òfin Orílẹ̀-èdè Amẹ́ríkà. Àwọn ẁonyí sọ pé a kò lè gba ẹnikẹni ní ẹ̀mí, òminira, tàbí ohun-ini rẹ̀ láisi ilànà idájọ́ gégé bí òfin. Èyí ṣẹlẹ̀ ní 2001, àti ní 2022 ikolù sí Òfin Orílẹ̀-èdè náà dojúko “ilànà idájọ́ nípa ọ̀nà ìṣe” àti “ilànà idájọ́ nípa itẹ̀síwájú ohun pàtàkì.” Ọ̀rọ́ náà “kò” túmọ̀ sí láti sẹ̀, àti pé Sister White fi hàn pé ní àsikò òfin Ojọ Àìkú ní Orílẹ̀-èdè Amẹ́ríkà, gbogbo ilànà inú Òfin Orílẹ̀-èdè náà ni a ó kò.

“Nípa àpasẹ̀ tí yóò fi mú idásilẹ̀ ipò páápáá ṣiṣe ní itakò sí òfin Olorun, orílẹ̀-èdè wa yóò ya ara rẹ̀ kúrò pátápátá lódò òdodo. Nígbà tí Pùròtẹ̀sítàni yóò na ọwọ̀ rẹ̀ kojá ojú-àláfó láti di ọwọ̀ agbára Róòmù mú, nígbà tí yóò na kojá ọgbun láti fi ọwọ̀ pọ̀ mọ̀ ẹ̀mí-òkùnkùn, nígbà tí, lábé agbára iṣòkan m̀eta yìi, orílẹ̀-èdè wa yóò sẹ̀ gbogbo ilànà tí Òfin Àgbékalẹ̀ rẹ̀ dúró lóri gégé bí ìjọba Pùròtẹ̀sítàni àti olóminira, tí yóò sì pèsè ọ̀nà fún itànkálẹ̀ irọ́ àti itanjẹ̀ páápáá, nígbà náà ni a lè mọ̀ pé àkókò fún iṣẹ̀ iyanu Satani ti dé, àti pé òpin sún mólé.”

“Gégé bí isúnmọ̀ àwọn ọmọ-ogun Romu ti jẹ̀ àmì fún àwọn ọmọ-ẹ̀yìn nípa iparun Jerusalemu tí n̄ bọ, bèẹ̀ ni ipẹ̀yindà yìi lè jẹ̀ àmì fún wa pé a ti dé àlálà ifaradà Olorun, pé iwọn ẹ̀ṣe orílẹ̀-èdè wa ti kún, àti pé àngẹ̀lì àánú ti fẹ̀rẹ̀ gbé iyẹ̀ rẹ̀ fò lọ, láì tún padà wá mọ̀. Nígbà náà ni a óo ju àwọn èniyàn Olorun sínú àwọn iṣẹ̀lẹ̀ ipónjù àti wàhálà ẁonyí tí àwọn wólù ti ṣàpẹ̀júwe gégé bí àkókò iṣòro Jakọbu. Ẹ̀kún àwọn olóòótọ́, àwọn ẹ̀ni tí a n̄ ṣe inúnibini sí, n̄ gòkè lọ sí ọ̀run. Bí ẹ̀jẹ̀ Ábẹ̀lì sì ti kẹ̀ láti inú ilẹ̀, bèẹ̀ náà ni àwọn ohùn m̀íràn pẹ̀lú n̄ kẹ̀ sí Olorun láti inú ibojì àwọn ajẹ̀ríkú, láti inú àwọn ibojì òkun, láti inú àwọn hòrò òkè, láti inú àwọn àpótí isinkú ilẹ̀ àwọn obinrin ajẹ̀sin: ‘Yóò ti pé tó, Olúwa, mímọ̀ àti olóòótítọ́, tí Ìwọ̀ kò fi dájọ́, tí Ìwọ̀ kò sì gbẹ̀san ẹ̀jẹ̀ wa lára àwọn tí n̄ gbé ayé?’”

“Olúwa n̄ ṣe iṣẹ̀ Rẹ̀. Gbogbo ọ̀run wà ní iwúrí. Adájọ́ gbogbo ayé yóò dide láipẹ̀ láti fi ẹ̀tọ́-àṣe Rẹ̀ tí a ti bu sílẹ̀ hàn gbangba. Àmì idàndè ni a ó fi lé àwọn èniyàn tí n̄ pa àwọn àṣe Olorun mọ̀, tí n̄ bọ̀wọ̀ fún òfin Rẹ̀, tí wọn sì kò láti gba ààmì ẹ̀ranko náà tàbí ti ère rẹ̀.”

“Olorun ti fi hàn ohun tí yóò ṣẹlẹ̀ ní àwọn ojọ́ ikeyin, kí àwọn èniyàn Rẹ̀ lè múra tán láti dúró lòdì sí ìjì ti àtakò àti ibínú. Àwọn tí a ti kilò fún nípa àwọn iṣẹ̀lẹ̀ tí n̄ bẹ̀ níwájú wọn kò gbòdò jókòò ní irètí alááfíà de ìjì tí n̄ bọ̀, ní mímú ara wọn ní itùnú pé Olúwa yóò bo àwọn olóòótítọ́ Rẹ̀ ní ojọ́ ipónjù. A gbòdò dàbí àwọn èniyàn tí n̄ dúró de Olúwa wọn, kí í ṣe nínú irètí aláíṣiṣe, bí kò ṣe nínú iṣẹ̀ àṭọ̀kànwá, pẹ̀lú igbàgbọ́ tí kò yẹ̀. Kí í ṣe àkókò bá yìi láti jẹ̀ kí ọ̀kàn wa di mímú kún fún àwọn nhkan tí kò ṣe pàtàkì púpọ̀. Nígbà tí àwọn èniyàn n̄ sùn, Satani n̄ ṣiṣe takuntakun láti pèsè ohun gbogbo kalẹ̀ kí àwọn èniyàn Olúwa má bàa rí àánú tàbí idájọ́ òdodo. Ìgbésẹ̀ Ojọ́ Àìkú tí n̄ tẹ̀ síwájú ní òkùnkùn bá yìi. Àwọn aṣájú n̄ fi òtítọ́ ọ̀ràn náà pamọ̀, ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ sì nínú

àwọn tí ó dara pọ̀ mọ̀ ìgbésẹ̀ náà kò rí ibikan tí ìṣàṅ inú rẹ̀ n tọ̀ sí. Àwọn ìjẹwọ̀ rẹ̀ rẹ̀lẹ̀, ó sì dà bí ẹ̀ni pé ó jẹ̀ tí Kristeni, sùgbọ̀n nígbà tí yòò bá sọ̀rọ̀, yòò fi ẹ̀mí dragoni hàn. Ó jẹ̀ ojúṣe wa láti ṣe gbogbo ohun tí ó wà ní agbára wa láti yí ewu tí a ti halẹ̀ rẹ̀ padà. A gbòdò sá pá láti tú ikóriira ká nípa fifi ara wa hàn ní imọ̀lẹ̀ tí ó tọ̀ níwájú àwọn ẹ̀niyàn. A gbòdò mú ọ̀ràn gidi tí ó wà ní ìjà síwájú wọn, nípa bẹ̀e a ó sì gbé ifiwérahàn tí ó munadoko jùlọ̀ kalẹ̀ sí àwọn ilàna láti dí òmìnira ẹ̀rì ọ̀kàn kú. A gbòdò yẹ̀ Ìwé Mímọ̀ wò, kí a sì lè fi idí ìgbàgbọ̀ wa hàn. Wòlù náà wí pé: ‘Àwọn ẹ̀ni búburú yòò máa hùwà búburú: kò sì sí ẹ̀nikẹ̀ni nínú àwọn ẹ̀ni búburú tí yòò yé e; sùgbọ̀n àwọn ọ̀lọ̀gbọ̀n yòò yé e.’” Testimonies, volume 5, 451, 452.

Arábinrin White so òfin Ojọ̀ Àikú pọ̀ mọ̀ ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àmì ọ̀nà tí ojọ̀ ikeyin, àti ní sísẹ̀ bẹ̀e, ọ̀rọ̀ rẹ̀ fi “ohun tí ó ní láti ṣelẹ̀ ní àwọn ojọ̀ ikeyin hàn, kí àwọn ẹ̀niyàn Rẹ̀ lè múra láti dúró lòdì sí ìjì líle itakò àti ibínú.” Nítorí náà, àwọn àmì ọ̀nà tí ó so pọ̀ nínú àyọkà yìi gbòdò jẹ̀ ohun tí a fi ìṣọra pẹ̀kipẹ̀ki yẹ̀ wò. Èmi n dábaá pé ibi itọ̀kasí náà ni ilà àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ tí ó dojú kọ̀ Òfin Ìpilé̀ tí Orílẹ̀-èdè Amẹ̀ríkà, pẹ̀lú “isọ̀rọ̀” orílẹ̀-èdè náà gégé bí ààmì tí ó ní ibáṣepọ̀ pẹ̀lú rẹ̀.

Nípa ẹ̀yí, èmi n tùmọ̀ sí i pé, Blair Bill ní ọ̀dún 1888, Patriot Act ní ọ̀dún 2001, àti àwọn ifiyàjẹ̀ni ọ̀ṣẹ̀lú tí àwọn Democrat àti àwọn Republican onímọ̀-ayé àgbáyé ṣe láti ọ̀dún 2022 bẹ̀rẹ̀, ọ̀kọ̀ọ̀kan wọn jẹ̀ ikòsílẹ̀ tààrà sí ohun pàtàkì méjì tí ó ṣe pàtàkì nínú Òfin Ìpilé̀ Orílẹ̀-Èdè. Ọ̀dún 1888 dúró fún imúṣe ìjọ̀sìn ojọ̀ Àikú, lẹ̀yìn náà ní ọ̀dún 2001, iyipadà láti inú òfin Gẹ̀ẹ̀sì sí òfin Róòmù. Ní ọ̀dún 2022, a kọ̀lu òfin “substantive” àti “procedural.”

Òfin idásílẹ̀ ẹ̀tọ̀ àti ojúṣe ṣàlàyé àwọn ẹ̀tọ̀ àti ojúṣe àwọn ẹ̀niyàn kọ̀ọ̀kan àti àwọn àjọ̀, nígbà tí òfin ilàna ìgbésẹ̀ ṣe àfihàn ọ̀nà tí a fi n yanjú àrìyànjiyàn, tí a sì fi n mú kí àwọn ẹ̀tọ̀ àti ojúṣe àwọn ẹ̀niyàn kọ̀ọ̀kan àti àwọn àjọ̀ ní agbára imúṣe. Òfin n ṣàlàyé iwà tí ó bófin mu tàbí tí kò bófin mu, ó sì tún sọ̀ àwọn ìjyà tí a pèsè fún un. Òfin idásílẹ̀ ẹ̀tọ̀ àti ojúṣe bo ọ̀pọ̀ ẹ̀ka òfin, pẹ̀lú òfin ọ̀daràn, òfin ilú, àti òfin àdéhùn.

Òfin ọ̀daràn jẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ títobi jùlọ̀ tí òfin ohun-inínú. Òfin ọ̀daràn n ṣàlàyé àwọn ìṣe wo ni a kà sí ọ̀daràn àti àwọn ìjyà fún àwọn ọ̀daràn wọ̀nyẹ̀n. Sùgbọ̀n òfin aráálú n ṣàkóso àwọn àrìyànjiyàn láárín àwọn ẹ̀nikọ̀ọ̀kan àti àwọn àjọ̀, bíi fifi máa ṣẹ̀sìn sí àdéhùn, ifarapa sí ẹ̀nikan, tàbí àrìyànjiyàn lórí ohun-iní.

Òfin pàtàkì ni a sába máa kọ̀ sínú àwọn òfin tí ilé aṣòfin ṣe, àwọn ilàna, àti òfin idájọ̀ ejo. Àwọn òfin tí ilé aṣòfin ṣe ni àwọn òfin tí àwọn ara aṣòfin fi ọ̀wọ̀ sílẹ̀, bí ilé aṣòfin orílẹ̀-èdè tàbí ilé aṣòfin ipínlẹ̀, àti pé àwọn ilàna jẹ̀ àwọn òfin àti ilàna ìṣiṣè tí àwọn àjọ̀ ìṣàkóso dá sílẹ̀. Òfin idájọ̀ ejo sì ni òfin tí àwọn adájọ̀ n dá sílẹ̀ nípasẹ̀ itumọ̀ wọn sí àwọn òfin tí ilé aṣòfin ṣe, àwọn ilàna, àti Òfin Orílẹ̀-èdè.

Òfin ilàna n tọ̀ka sí àwọn òfin tí n ṣàkóso ìgbésẹ̀ ilàna òfin. Ó ṣàlàyé bí àwọn ejo ṣe n lọ kọ̀já inú ẹ̀tọ̀ òfin, láti iforúkọ̀sílẹ̀ ẹ̀sùn tàbí ejo ní ibẹ̀rẹ̀ títí dé ipinnu ikeyin. Òfin ilàna kàn sí orìṣíírìṣíí ẹ̀ka òfin, pẹ̀lú ilàna ejo abẹ̀lé, ejo ọ̀daràn, àti ilàna ìṣàkóso. Ètẹ̀ òfin ilàna ni láti rí i dájú pé ìgbésẹ̀ ilàna òfin jẹ̀ ọ̀dodo, sì tún munadoko. Ó pèsè àkóso ìṣe fún yíyanjú àrìyànjiyàn, ó sì rí i dájú pé gbogbo ẹ̀ni tí ó ní i ṣe pẹ̀lú ìgbésẹ̀ ilàna òfin, títí kan àwọn adájọ̀, àwọn agbejọ̀rò, àti àwọn olùfẹ̀sùn tàbí olùjẹ́jọ̀, mọ̀ ohun tí a n retí lówọ̀ wọn.

Òfin ohun-tí-ó-jé-gangan àti òfin ilàna ni a pèsè kí wòn lè sùsè pò láti rí i dájú pé a se idájó òdodo. Òfin ohun-tí-ó-jé-gangan n sàlàyé àwọn ètò àti ojùse àwọn enikòòkan àti àwọn àjò, nígbà tí òfin ilàna n sàlàyé ọ̀nà iṣe fún yíyanjú àrìyànjiyàn àti fifi àwọn ètò àti ojùse wònyí múlẹ̀. Ní ọ̀nà míi, òfin ohun-tí-ó-jé-gangan n sàlàyé ihùwàsí tó bófin mu tàbí tí kò bófin mu, àti àwọn àbájáde ihùwàsí tí kò bófin mu, nígbà tí òfin ilàna n sàlàyé bí a se n yanjú àwọn ọ̀ràn òfin wònyí.

Ní ọ̀dún 2001, Patriot Act yọ ètò habeas corpus kúrò. “Habeas corpus” jẹ ọ̀rọ̀ Latin kan tí itumò rẹ̀ jẹ “ìwọ̀ yòò ní ara nàà.” Ó tọ̀ka sí ilàna òfin kan tí n dáàbò bo àwọn èniyàn kúrò nínú idádúró láilófin nípa fifi dandan mú kí ilẹ̀ èjọ̀ sàyèwò bóyá ifiniṣòòmọ̀ eni kan bófin mu. Habeas corpus jẹ ètò ipilẹ̀ṣe pàtàkì nínú ọ̀pọ̀ ètò òfin, ní pàtàkì àwọn tí òfin àṣà ibílẹ̀ Gẹ̀ẹ̀sì ní ipa lórí wọn. Ó jẹ idánilójú pé a kò lè fi eni kan pamọ̀ sínú àhámọ̀ láìsí idí tó tọ̀, ó sì jẹ kí wòn lè tako bóyá idádúró wọn bófin mu níwájú adájó.

“Abala Ilàna Tó Yẹ” wà nínú Àtúnṣe Karùn-ún àti Àtúnṣe Kẹ̀rìnlá sí Òfin Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà. Àwọn wònyí sètò pé a kò gbọ̀dọ̀ gba ẹ̀mí, òmìnira, tàbí ohun-iní enikẹ̀ni kúrò lówọ̀ rẹ̀ láìsí ilàna òfin tó yẹ. Àwọn ilẹ̀ èjọ̀ ti mú ẹ̀kọ̀ nípa ilàna tó yẹ yíi dàgbà sí ẹ̀ka méjì: ilàna tó yẹ nípa iṣe-ọ̀nà èjọ̀ àti ilàna tó yẹ nípa akóónú gidì. Ní ọ̀dún 2001, pẹ̀lú Patriot Act, a yọ habeas corpus kúrò gégé bí ètò kan, a sì fi òfin Gẹ̀ẹ̀sì rọ̀pọ̀ pẹ̀lú òfin Romu. Òfin Gẹ̀ẹ̀sì sọ pé a ka èniyàn sí aláilẹ̀bí títí a ó fi fi hàn pé ó jẹ̀bí, sùgbón òfin Romu sọ pé a ka èniyàn sí eni jẹ̀bí títí a ó fi fi hàn pé aláilẹ̀bí ní. Nínú Àwọn Idánwò Pelosi ti ọ̀dún 2022, a tẹ ilàna tó yẹ nípa iṣe-ọ̀nà èjọ̀ àti ilàna tó yẹ nípa akóónú gidì mólẹ̀. Gbogbo òfin akóónú gidì àti òfin iṣe-ọ̀nà èjọ̀ ní a lò nínú Àwọn Idánwò Pelosi ní ọ̀nà tó tako pátápátá sí ètè àtòkànwá wọn gégé bí Òfin Orílẹ̀-Èdè tí pinnu wọn.

Ìyàtò tó wà láàárín substantive due process àti procedural due process wà nínú àwọn apa òfin àti ètò tí ọ̀kòòkan àwọn èrò wònyí n dáàbò bo lábẹ̀ àkópọ̀ Ilàna Orílẹ̀-èdè Amẹ̀ríkà, pàápàá jù lọ̀ lábẹ̀ àwọn Due Process Clauses ti Fifth Amendment àti Fourteenth Amendment.

Ilana idájó tó ní itẹ̀lórùn nínú akóónú rẹ̀ ní í se pẹ̀lú àwọn ètò àti òmìnira ipilẹ̀ṣe tí ijọ̀ba kò lè rú, láika ilàna tí a lò sí i. Ó n dáàbò bo àwọn ètò kan kúrò nínú ifowósi ijọ̀ba, àní bí a bá tẹ̀ lé gbogbo ilàna tó yẹ. Ilana idájó tó ní itẹ̀lórùn nínú akóónú rẹ̀ kan àwọn ètò tí a kà sí ipilẹ̀ṣe, bí ètò sí àṣírí, ètò láti se igbéyàwó, àti ètò láti tọ̀ omọ̀ eni dàgbà. Wòn n dáàbò bo àwọn ètò wònyí kúrò nínú àkóbá ijọ̀ba, bí kò se pé ifẹ̀ orílẹ̀-èdè tó lágbara gan-an wà. Ó n sùsè gégé bí idènà sí agbara ijọ̀ba, ní fifi dájú pé àwọn òfin àti ilàna kò rú àwọn òmìnira ipilẹ̀ṣe.

Ilàna idájó tó yẹ nípa ilò ọ̀nà òfin ní ibáṣepọ̀ pẹ̀lú àwọn ilàna tí ijọ̀ba gbọ̀dọ̀ tẹ̀lé kí ó tó gba eni kòòkan ní ẹ̀mí, òmìnira, tàbí ohun-iní rẹ̀. Ó n dájú pé àwọn èniyàn gba itójú tí ó tọ̀ àti aláìsojúkan nípasẹ̀ àwọn ilàna òfin tí ó bófin mu. Ilàna idájó tó yẹ nípa ilò ọ̀nà òfin n béèrè pé kí ijọ̀ba tẹ̀lé àwọn igbésè tàbí ilàna kan pátó, bí fifi ikilò tàbí ifihàn tó yẹ hàn, gbígbọ̀ èjọ̀ ní òdodo, àti fifi ànfààní fún eni nàà láti jẹ̀ kí a gbọ̀ tirẹ̀, kí ó tó gba enikẹ̀ni ní àwọn ètò rẹ̀. Ó n tẹ̀numọ̀ àwọn ọ̀nà tí a fi n mú àwọn òfin sùsè, ní fifi dájú pé ijọ̀ba n hùwà ní ọ̀nà idájó àti òdodo.

Ìjàkadì òfin tí a ti fihàn láti igbà tí Àwọn Idánwò Pelosi ti bèrè, dúró gégé bí ikòsílẹ̀ sí ètò ilàna tó bófin mu nípa ohun tí ó jẹ̀ gidì àti nípa igbésè idájó. A kọ̀ àwọn ètò ipilẹ̀ àwọn ará ilẹ̀ Amẹ̀ríkà sílẹ̀ ní gbangba, a sì sàṣeyọ̀rì nínú rẹ̀. Àwọn iṣe amí-èkè àti ibàjẹ̀ tó hàn gbangba nínú àwọn àjò tí a fi àwọn lẹ̀tà alífábẹ̀ mọ̀ ní Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà ní a ti n túbò sípayá déédéé látigbà tí ó ti sàájú pé

Àwọn Ìdánwò Pelosi bẹ̀rẹ̀ pàápàá; sùgbón àwọn ilàna òfin tí àwọn alágbáyé-meji nínú egbẹ̀ ọ̀sẹ̀lú méjèjè ti lò láti igbà tí Àwọn Ìdánwò Pelosi ti bẹ̀rẹ̀, dúró gégé bí àpẹ̀júwe kedere ti iparun ẹ̀tọ̀ ilàna idájọ̀ tó bófin mu.

Ní àkókó nínú àpílẹ̀kọ nàa a kà pé, “Ìgbésèkankan láti sètíléyìn fún ilàna òfin ẹ̀sìn jé ní tòótó iṣe itẹ̀wògbà sí ipápá, èyí tí ó ti bá òminira ẹ̀rí-ọ̀kàn jagun ní idúróṣinsin fún ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ọ̀dún. Itọ́jú ojó Àikú jé gbèsè iwáláàyè rẹ̀ gégé bí ohun èlò tí a n pè ní ti Kristeni sí ‘àṣírí àìṣòdodo;’ ifipámúlẹ̀ rẹ̀ yóò sì jé imúmọ̀ọkan gbangba àwọn ilàna tí wón jé gan-an ni òkúta igun Romanisimu. Nígbà tí orílẹ̀-èdè wa bá fi bẹ̀ẹ̀ kọ̀ àwọn ilàna ijọba rẹ̀ sílẹ̀ débi pípa òfin ojó Àikú kalẹ̀, Púrótésítánisimù yóò, nínú iṣe yíi, dàpọ̀ mó pópèrì; kì yóò jé ohun miiran bí kò ṣe fífi iyè fún ikà-ọba tí ó ti pé tí n fi ifẹ̀kúfẹ̀ ọ̀ ànfààní rẹ̀ láti tún fò sókè sínú iṣàkóso apanirun lẹ̀kansi.”

Nínú ilà itàn tí a lè fi Òfin Ìpilẹ̀ Orílẹ̀-èdè Amẹ́ríkà sojú, àwọn àmì-òna pátó mẹ́ta wà tí n sojú apá kan nínú Òfin Ìpilẹ̀ nàa ní ibẹ̀rẹ̀ àti ní ọ̀pin orílẹ̀-èdè Amẹ́ríkà. Ọ̀kọ̀ọkan àwọn àmì-òna mètẹ̀tẹ̀ta wònyí jé iṣe ọ̀sẹ̀lú, nitorí nàa wón n ṣàpẹ̀rẹ̀ ọ̀rọ̀ tí Amẹ́ríkà n so. Èkẹta nínú àwọn àmì-òna mètẹ̀tẹ̀ta wònyí ní ibẹ̀rẹ̀, èyí tí ó samisi ọ̀dún 1798, ni Alien and Sedition Acts, àti èkẹta nínú àwọn àmì-òna wònyí ní ọ̀pin ni igbà tí Amẹ́ríkà bá fi òfin Ojọ̀ Àikú múlẹ̀, tí yóò sì sọ̀rọ̀ bí ejo òlá ní imúṣe Ifihan orí kẹ̀talá, ẹ̀sẹ̀ kọ̀kànlá.

Itàn àsoṭẹ̀lẹ̀ ti Orílẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà bẹ̀rẹ̀ nígbà tí, gégé bí a ti ṣàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nípa ilẹ̀ ayé, ó la ẹnu rẹ̀, ó sì gbé ikún omi inúnibini ti díragóni m̀.

Nígbà nàa ni ejo nàa tu omi jáde láti ẹnu rẹ̀ bí iṣàn omi òlá léyìn obinrin nàa, kí ó lè mú kí iṣàn omi nàa gbé e lọ. Ilẹ̀ sì ràn obinrin nàa lówó, ilẹ̀ nàa sì ya ẹnu rẹ̀ sílẹ̀, ó sì gbé iṣàn omi nàa m̀ mí ti dragoni nàa tu jáde láti ẹnu rẹ̀. Ifihan 12:15, 16.

Ní ọ̀dún 1776, ẹranko nàa tí ó ní láti dide láti inú ilẹ̀, tí yóò sì di ijọba kẹ̀fà nínú àsoṭẹ̀lẹ̀ Bíbẹ̀lì ní iparí ní ọ̀dún 1798, gbé ikún omi inúnibini sí àwọn èniyàn Ọ̀lórùn m̀ nípa idásílẹ̀ orílẹ̀-èdè kan pèlú Òfin Orílẹ̀-èdè kan tí ó tako àwọn aláṣe-ikà ti ijọba ọba ilẹ̀ Yúróopù àti àwọn aláṣe-ikà ti ijo Pápá.

Ìkẹde Òminira ti ọ̀dún 1776 jé àpẹ̀rẹ̀ isòròṭẹ̀lẹ̀ ti Òfin Patriot ti ọ̀dún 2001. Òfin Àgbà ti ọ̀dún 1789 jé àpẹ̀rẹ̀ isòròṭẹ̀lẹ̀ ti Ìgbéjọ̀ Pelosi tí ó bẹ̀rẹ̀ ní ọ̀dún 2022. Àwọn Òfin Alien and Sedition ti ọ̀dún 1798 jé àpẹ̀rẹ̀ isòròṭẹ̀lẹ̀ ti òfin Ojọ̀ Àikú ní Orílẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà.

Ìkẹde òminira tí àwọn olólùfẹ̀ orílẹ̀-èdè Amẹ́ríkà ṣe ní ọ̀dún 1776 dúró gégé bí ikẹde pípádánù òminira pèlú Patriot Act ti ọ̀dún 2001. Òfin Ìpilẹ̀ Orílẹ̀-èdè ti ọ̀dún 1789 dúró gégé bí àwòrán àwọn Ìdánwò Pelosi tí ó bẹ̀rẹ̀ ní ọ̀dún 2022. Alien and Sedition Acts dúró gégé bí òfin Ojọ̀ Àikú. Itàn ikòsílẹ̀ gbogbo ilàna Òfin Ìpilẹ̀ Orílẹ̀-èdè dúró gégé bí iyípadà padà sèyìn díẹ̀díẹ̀ ti Òfin Ìpilẹ̀ Orílẹ̀-èdè tí ó parí ní òfin Ojọ̀ Àikú.

Gbogbo àwọn ilà wònyí bá ara wọn mu nínú itàn ikòkò ẹ̀sẹ̀ ogóji ti Danieli orí kọ̀kànlá. Nínú àpílẹ̀kọ̀ yíi a yọ̀ ọ̀rọ̀ m̀erin láti inú Testimonies, idìpò 5, 451, 452.

A ó wo àwọn paragirafi wònyen pèkún sí i nínú àpílẹ̀kọ̀ tó kàn.